

Jihovýchodní Asie sleduje náklon Londýna k Washingtonu

EA Forum eastasiaforum.org/2022/09/14/southeast-asia-watches-londons-tilt-to-washington

Jurgen Haacke, John Harley Breen

September 14, 2022

Autoři: John H Breen, Dublin a Jürgen Haacke, LSE

Nastupující britský premiér čelí náročné geopolitické situaci, protože Londýn se snaží vyvážit užší spojení s Washingtonem v Indo-Pacifiku s bezpečnostními obavami v Evropě. Ruská invaze na Ukrajinu znovu potvrdila názor Londýna, že západní bezpečnost je předpokladem pro zajištění zahraničněpolitických zájmů v Indo-Pacifiku.

 Liz Truss přijíždí do Kapitolu USA na schůzku, Washington DC, 9. března 2022 (Foto: Reuters/Graeme Sloan).

V březnu 2022 se Londýn a Washington dohodly na prohloubení sbližování v Indo-Pacifiku, aby čelily Číně. Komuniké zdůraznilo rostoucí koordinaci mezi spojenci a bezpečnostními partnery napříč Atlantikem a Pacifikem a závazek koordinovat indicko-pacifickou strategii Washingtonu s indicko-pacifickým „náklonem“ Spojeného království nastíněným v dokumentu Integrated Review and Defense Command Paper 2021 .

Obě země v současnosti upřednostňují stávající aliance a partnerství, aby čelily společným bezpečnostním obavám Ruska a Číny. Na summitu NATO v Madridu aliance zdůraznila ambice Číny a rostoucí strategické partnerství s Ruskem jako hrozbu pro zájmy NATO. V dubnu 2022 komuniké AUKUS znovu potvrdilo závazek Londýna, Washingtonu a Canberry ke svobodnému a otevřenému Indo-Pacifiku a zároveň zdůraznilo bezpečnostní obavy ohledně Ruska.

Spojené království a Spojené státy upřednostňují tato ujednání, protože se domnívají, že vyšší úrovně strategické konvergence a odpovídající schopnosti přinesou hmatatelnější výsledky. Ale užší sladěnost Spojeného království a USA také naznačuje, že Londýn překročí svůj indicko-pacifický sklon na papíře, což pro britské politiky představuje problémy při vyvažování jejich zájmů v jihovýchodní Asii.

Mnoho aspektů indicko-pacifického naklonění se zaměřuje na ASEAN. V roce 2021 dosáhl Londýn diplomatického milníku tím, že se stal 11. partnerem ASEAN pro dialog. První setkání ministrů ASEAN-UK v srpnu 2022 vydalo akční plán k realizaci tohoto partnerství prohloubením spolupráce v oblasti obchodu, investic, obrany a bezpečnosti. Nedávné údaje naznačují, že Spojené království se mezi členy ASEAN stává důvěryhodnější „třetí stranou“ pro zajištění proti strategické rivalitě mezi USA a Čínou.

Spojené království mezitím také prohloubilo své bezpečnostní a obranné vztahy s americkými spojenci a členy Quad mimo Spojené státy a Austrálii. V roce 2021 se Tokio a Londýn zavázaly k užší spolupráci v oblasti námořní obrany a bezpečnosti. Spojené království také podepsalo rámec pro posílení bezpečnostních a obranných vztahů s Indií do roku 2030.

Z pohledu ASEAN představuje zesilující americko-čínská rivalita velká rizika pro regionální stabilitu a prosperitu. Navzdory rétorice ústředního postavení ASEAN, konkurence mezi USA a Čínou zpochybňuje jednotu ASEAN a jeho ústřední postavení v širší regionální architektuře. Obavy z role Quada po boku ASEAN se možná zmírnily, ale úplně se nerozplynuly. I když neexistuje konsenzus ASEAN ohledně AUKUS, Indonésie a Malajsie vidí, že pakt může urychlit závody ve zbrojení.

Jak jihovýchodní Asie posoudí příspěvek Londýna k regionální stabilitě, bude záviset na tom, zda jeho zapojení sníží nebo zvýší riziko konfrontace velmocí. Země ASEAN budou také pečlivě sledovat, jak Londýn vyhovuje jejich preferencím ohledně Ruska a Číny. Hodnocení Jakarty je zvláště důležité vzhledem k tomu, že Indonésie bude předsedou ASEAN v roce 2023.

Londýn na ministerské schůzce Spojeného království a ASEAN v srpnu 2022 znovu potvrdil své odsouzení ruské agrese. ASEAN na druhé straně vytvořil střední cestu zdůrazněním důležitosti okamžitého zastavení nepřátelství a vytvoření příznivého prostředí pro mírové řešení konfliktů. Indonésie – současná předsedkyně G20 – pozvala Ukrajinu i Rusko k účasti na summitu G20, zatímco Spojené království věří, že Rusko nemá „žádné morální právo“ se zúčastnit.

Minulá politika Spojeného království se podobala klíčovým zemím ASEAN, které současně zapojují Čínu za účelem ekonomického prospěchu a brání její asertivitě v Jihočínském moři. Bývalý kancléř a kandidát na premiéra Rishi Sunak krátce vedl úsilí o opětovné zapojení Pekingu na začátku roku 2022, jen aby bývalý premiér Boris Johnson přerušil rozhovory poté, co utrpěl politickou reakci.

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu Spojené království přijímá tvrdší přístup vůči Číně a ke stávajícím konfliktům v Indo-Pacifiku. Sunak označil Čínu za „největší dlouhodobou hrozbu pro Británii“. Britská ministryně zahraničí Liz Trussová – Sunakova opozice v souboji o premiéra – upřednostňuje „globální NATO“. Prohlásila také, že Spojené království by mělo poskytnout Tchaj-wanu obranné zbraně, než narazí na to, zda jde o oficiální politiku.

Zatímco Londýn uznává Čínskou lidovou republiku jako jedinou zákonnou vládu Číny, Truss jednoznačně podpořil návštěvu předsedkyně Sněmovny reprezentantů USA Nancy Pelosiové na Tchaj-wanu a označil čínskou reakci za „pobuřující“. Jako předseda vlády Truss znovu otevře Integrovaný přezkum Spojeného království a formálně klasifikuje Čínu jako hrozbu pro národní bezpečnost.

Možnost, že by příští vláda Spojeného království posílila vztahy s Tchaj-pej, aby se spojila se Spojenými státy v Indopacifiku, by zesílila obavy ASEAN, protože členské státy se zapojí do mnohem méně provokativního chování. Zatímco Spojené království a Spojené státy jsou rétoricky zavázány k ústřednímu postavení ASEAN, těsnější spojení mezi těmito dvěma zeměmi snižuje pravděpodobnost, že Londýn pečlivě vyváží požadavky na sladění USA se zájmy ASEAN.

Z pohledu jihovýchodní Asie je pohodlí Spojeného království s hegemonií USA pochopitelné. Čas ale ukáže, zda silná podpora čínské strategie Washingtonu posílí vztahy Londýna v jihovýchodní Asii.

John Harley Breen je konzultant pro geopolitická rizika působící ve Spojeném království a Irsku.

Jürgen Haacke je docentem mezinárodních vztahů a bývalým ředitelem Saw Swee Hock Southeast Asia Center na London School of Economics and Political Science.